

Kutsesüsteemi arendamine

Mari-Ann Rebane
Sihtasutus Kutsekoda
09.11.2011

Kutsete süsteemi arendamist toetab Euroopa Liit

Kutsesüsteemi eesmärgid

- kutsealasele tegevusele suunatud õppe sisu ja kvaliteet vastab tööturul nõutavale
- inimeste kompetentsus on hinnatud ja tunnustatud, kutsed riigisisiselt ja rahvusvaheliselt võrreldavad
- Eesti töötajad on kompetentsed ja konkurentsivõimelised

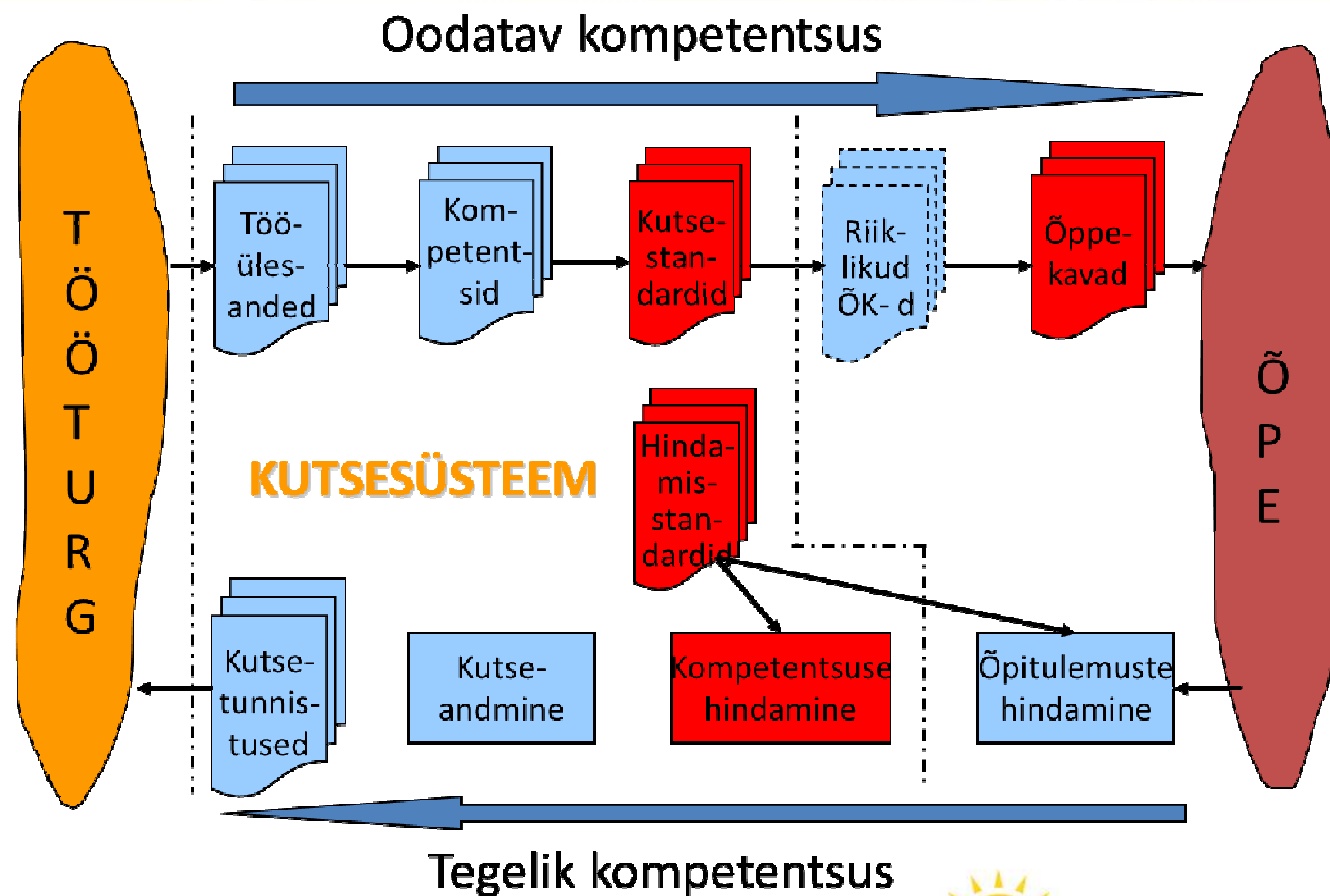
Kutsete süsteemi arendamist toetab Euroopa Liit

Kutsesüsteem

- ... selgitab inimeste oodatava tööalase kompetentsuse ja formaliseerib selle
- ... korraldab inimeste tegeliku tööalase kompetentsuse vastavushindamist ja tunnustamist
- ... seob töö- ja haridusmaailma ning on osa Eesti kvalifikatsioonisüsteemist

Kompetentsuse ring

Kontekst

- Euroopa Liit on arendamas ühtset elukestva õppe ruumi, mille keskmes on õpiväljundite põhine (kompetentsuspõhine) lähenemisviis
- Eesti eesmärgiks on tervikliku kompetentsuspõhise kvalifikatsioonisüsteemi väljaarendamine
- 01.09.2008 jõustus **kutseseadus**, kus sätestatakse :
 - **8-tasemeline Eesti kvalifikatsiooniraamistik (EKR)**
 - **võimalus ühitada tasemeõppe lõpetamine ja esmataseme kutse andmine**

Mõisted

- **Kompetentsus** – suutlikkus teataval alal tulemuslikult tegutseda (täita tööülesandeid) ning selleks vajalikud teadmised, oskused, kogemused ja hoiakud
- **Kvalifikatsioon** – hindamise ametliku tulemusena tunnustatud kompetentsus, millega kaasneb teatav iseseisvuse ja vastutuse ulatus (õiguspädevus)
- **Kutsekvalifikatsioon** ehk kutse on **ametlikult tunnustatud kutsealane kompetentsus** ehk suutlikkus sellel kutsealal tulemuslikult tegutseda

Esmataseme kutse andmine

- Esmataseme kutse andmise õigust on võimalik taotleda õppeasutustel ilma kutse andja avalikku konkurssi läbimata
- Esmane kutsetase loetakse antuks õppe lõpetamisel isikule kutse andja õigust omava õppeasutuse väljastataval akadeemilisel õiendil või hinnetelehel tehtava märkega

Võimalik alates 1.01.2011

Kutsete süsteemi arendamist toetab Euroopa Liit

Eri tüüpi kutseted kutsesüsteemis

1. **Esmased kutseted** (primary level/initial vocational qualifications) - formaalharidussüsteemis toimuva kutseõppe (nii kutsehariduse kui kõrghariduse vallas) lõpetamisel antavad kutseted (annavad valmisoleku kutsealaseks tegevuseks)
2. **Kutseted** (sectoral /professional qualifications), mis tõendavad tööalast kompetentsust. Kutseted on tööturul juba tegutsevate töötajate arendamiseks ja kompetentside hindamiseks.

Esmataseme kutse andmine (2)

- Kutsealade esmatasemete paigutumise kvalifikatsiooniraamistikus ja kõrgemate kutsetasemete määramise vajaduse otsustab kutsenõukogude esimeeste kogu (KEK)
- Kutsenõukogu otsustab õppeasutusele kutse andja õiguse andmise ning registreerib ta kutseregistris (ilma konkursita) õppeasutuse avalduse alusel, kui õppekava vastab kutsestandardile ning on riiklikult tunnustatud

Eeldused

- Olemas on kehtiv kutsestandard, millele tuginedes eriala õppekava on koostatud
- KEK peab olema otsustanud, et tegu on esmataseme kutsega ja määranud sellele EKR-i taseme
- Õppekava peab olema riiklikult tunnustatud (õppekavarühm akrediteeritud)

Kõrgkoolid

- Õppekava loetakse riiklikult tunnustatuks, kui õppekavagrupp on läbinud üleminekuhindamise
- Eriala õppekava vastavus kutsestandardile: kooli eneseanalüüs ja (vajadusel) sõltumatu eksperdi hinnang

Kutsete süsteemi arendamist toetab Euroopa Liit

Taotlemine

Õppeasutus esitab kutseõukogule:

- taotluse kutse andmise õiguse saamiseks konkreetse eriala ja vastava kutse nimetuse lõikes
- õppekavarühma akrediteerimisotsuse
- kutse andmise korra
- õppekava ja analüüsi õppekava vastavuse kohta kutsestandardile

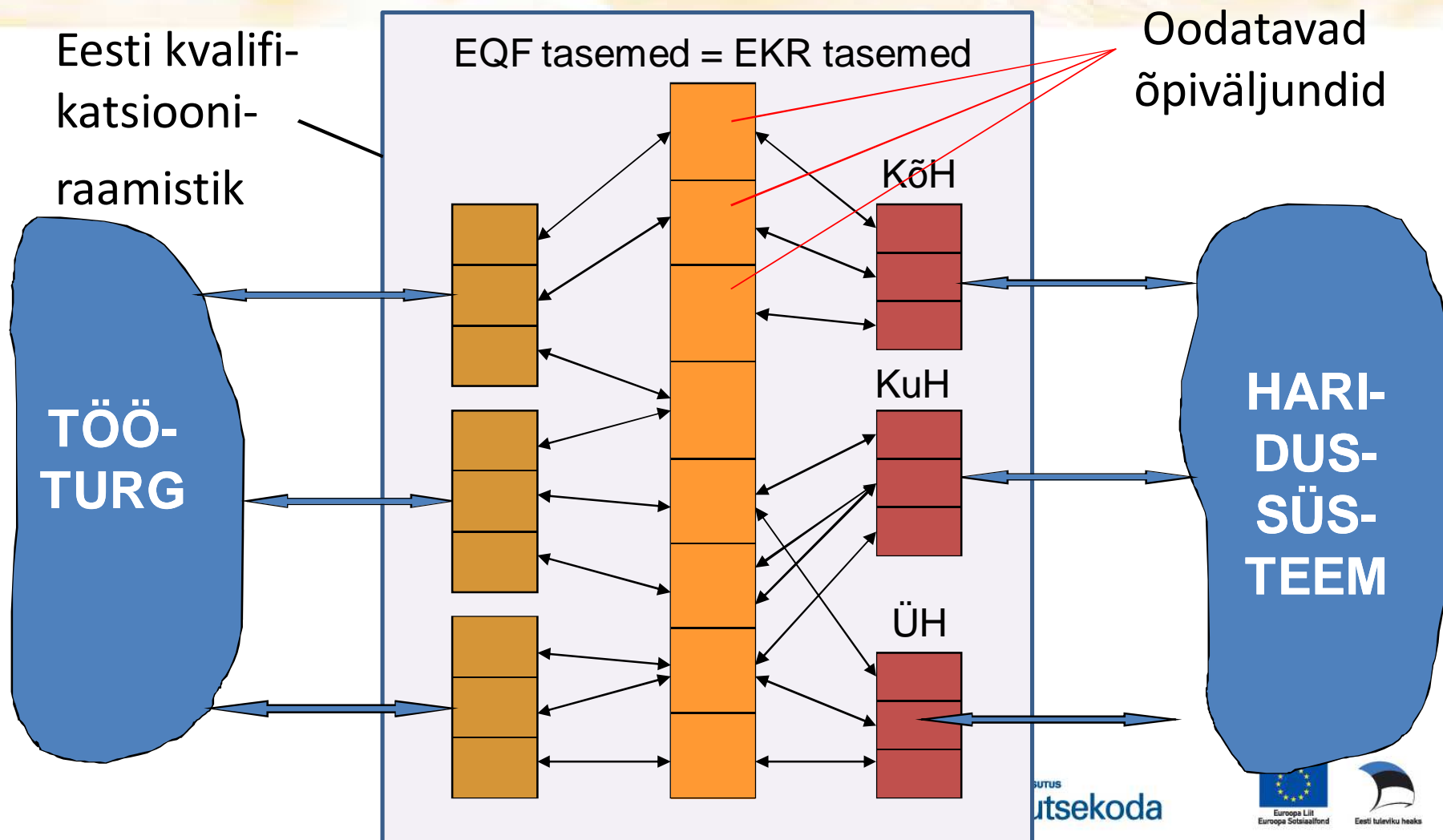
Kutsete süsteemi arendamist toetab Euroopa Liit

Õppekava vastab kutsestandardile

Õppekava vastab kutsestandardile, kui **kutsestandardis kirjeldatud õpiväljundite hulk sisaldub õppekava õpiväljundite hulgas**

- Õppekava vastavuse hindamiseks kutsestandardile:
 - ✓ peavad nii kutsestandard kui õppekava olema samal alusel koostatud, st väljundipõhised
 - ✓ peab olema kokku lepitud meetod õpiväljundite võrdlemiseks

Eesti kvalifikatsiooniraamistik

Eesti kvalifikatsiooniraamistik (2)

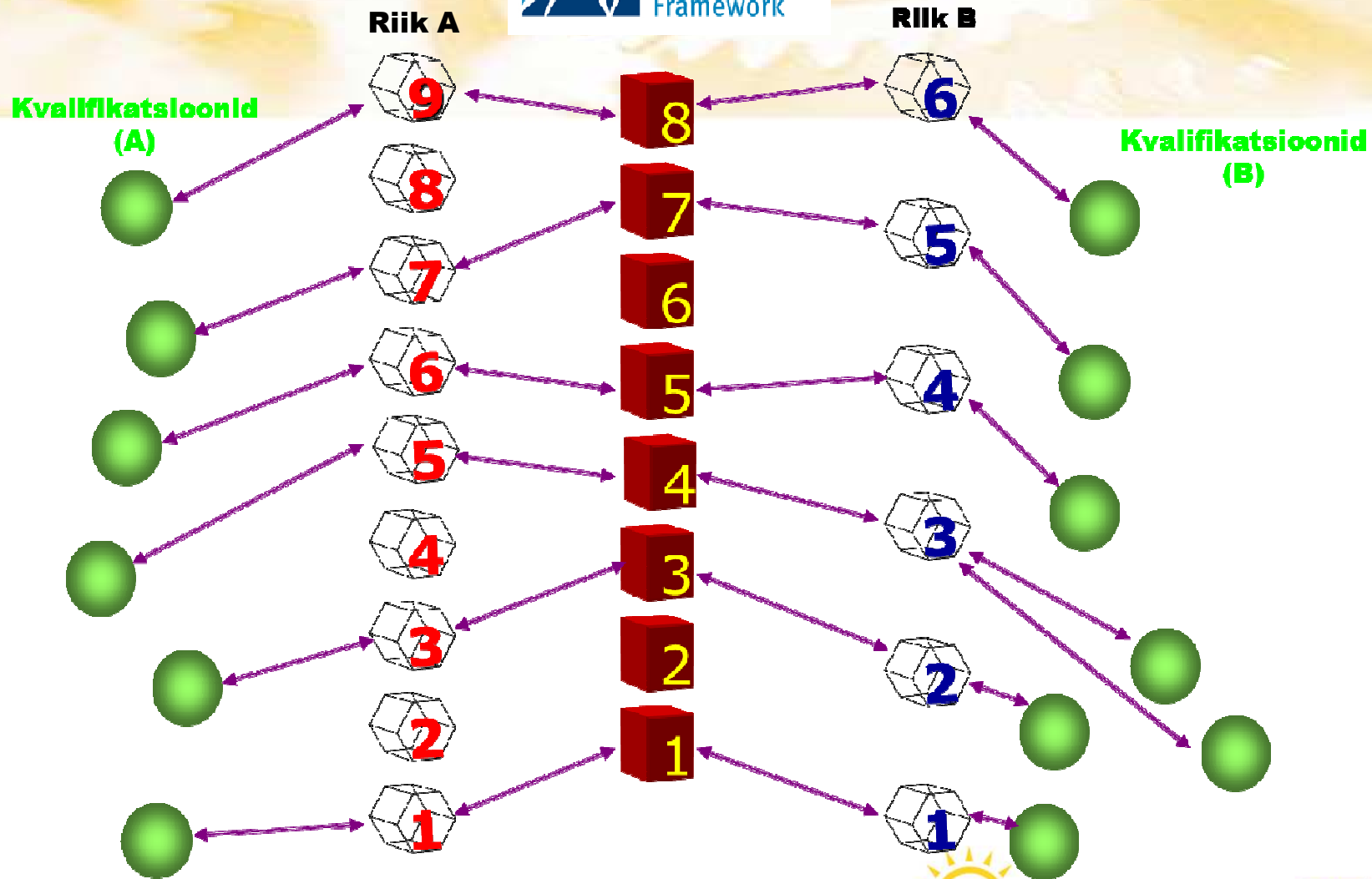
Formaalhariduslikud kvalifikatsioonid	EKR tasemed	Eesti kutse-tasemed	ISCO ametite pearühmad		
1. Toimetuleku õppekava lõputunnistus	1		9 - lihttöölised		
1. Lihtsustatud õppekava lõputunnistus 2. Põhihariduse nõudeta kutseõppe tunnistus 3. Põhikooli lõputunnistus	2	I	4- ametnikud, 5 - teenindus- ja müügitöötajad, 6 - põllumajanduse ja kalanduse oskustöötajad, 7- oskus- ja käsitöölised, 8 - seadme- ja masinopraatorid		
1. Põhihariduse baasil kutseõppe tunnistus	3	I, II			
1. Gümnaasiumi lõputunnistus 2. Kutsekeskhariduse lõputunnistus 3. Keskhariduse baasil kutseõppe tunnistus	4	I, II, III			3-keskaste spetsialistid ja tehnikud
	5	III, IV			
1. Bakalaureusekraad 2. Rakenduskõrghariduse diplom	6	III, IV, V	2- tippspetsialistid, 1-juhid		
1. Magistrikraad	7	IV, V			
1. Doktorikraad	8	V			

Euroopa ühtne kvalifikatsiooniraamistik

Euroopa ühtne elukestva õppe kvalifikatsiooniraamistik (EQF) (EP ja EN soovitus 23.04.2008):

- kvalifikatsioonide võrdlusraamistik
- 8 kvalifikatsioonitaset (kompetentsus teadmiste, oskuste ning iseseisvuse ja vastutuse ulatuse terminites)
- riigid määravad EQF rakendamist koordineerivad asutused (Eestis on selleks Kutsekoda)
- 2010. a riiklikud raamistikud siduda EQFga
- 2012. a diplomi- ja tunnistuse lisadel märge EQF taseme kohta

Suur tänu!

www.kutsekoda.ee

Tel: 679 1700

kutsekoda@kutsekoda.ee

Kutsete süsteemi arendamist toetab Euroopa Liit